

ESITYS SUUPOHJAN KULJETUS OY:N PIRTINEVAN JA ISONKIVENNEVAN TURVETUOTANTOALUEIDEN (KURIKKA) KALATALOUSTARKKAILUSTA

1 Kalataloustarkkailujen perusteet

Pirttinevan turvetuotantoalueen kalataloustarkkailu perustuu Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston 16.5.2017 antamaan ympäristölupapäätökseen nro 79/2016/1, jonka lupaehdon 15. mukaan ”*Kalataloustarkkailu on tehtävä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen hyväksymällä tavalla ja tarkkailusuunnitelma on toimitettava Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalouspalveluiden Pohjanmaan aluetoimiston hyväksyttäväksi kolmen kuukauden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Tarkkailu voidaan tehdä osana yhteistarkkailua. Tarkkailusuunnitelmaa voidaan muuttaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla*”.

Isonkivennevan turvetuotantoalueen kalataloustarkkailu perustuu Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston 20.12.2017 antamaan ympäristölupapäätökseen nro 150/2017/1, jonka lupaehdon 15) mukaan ”*Kalataloustarkkailu on tehtävä Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen hyväksymällä tavalla ja tarkkailusuunnitelma on toimitettava viranomaisen hyväksyttäväksi kolmen kuukauden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Tarkkailusuunnitelmaa voidaan muuttaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla*”.

2 Turvetuotantoalueet ja vesistöt

Pirttinevan turvetuotantoalue sijaitsee Kurikassa noin 4 km Jurvan taajamasta itään (kuva 1). Hankealueella on ollut turvetuotantoa vuodesta 2011 lähtien. Ympäristöluvan mukainen tuotantopinta-ala on auma-alueineen n. 33 ha. Kuivatusvesien käsittelymenetelminä ovat sarkaojarakenteet, virtausta säätelevät padot, laskeutusaltaat sekä ympärivuotisesti käytössä oleva, ojittamattomalla suoalueella sijaitseva pintavalutuskenttä. Vesienkäsittelyrakenteista kuivatusvedet johdetaan laskuojan kautta Lintuluomankanavaan ja edelleen Kivi- ja Levalammen tekojärveen. Pirttinevan keskimääräiset päästöt on arvioitu vuosijaksolla 2015 – 2024 seuraaviksi: kiintoaine 390 kg/vuosi, kokonaisfosfori 4 kg/vuosi, kokonaistyyppi 120 kg/vuosi ja COD_{Mn}-arvo 4070 kg O₂/vuosi.

Pirttineva sijaitsee Kivi- ja Levälammen tekojärven (39.005) ja Levajoen – Kyläojan (39.004) valuma-alueilla. Turvetuotantoalueen kuivatusvedet johdetaan kuitenkin kokonaisuudessaan Kivi- ja Levalammen tekojärven valuma-alueelle. Turvetuotantoalueen ja tekojärven välinen etäisyys on vesistöyhteyden kautta mitattuna noin 14 km. Pirttinevan alapuoliset vesistöt ovat tummavetisiä ja ravinteikkaita. Kivi- ja Levalammen vesi on myös hapanta. Järven happipitoisuus laskee etenkin lopputalvisin ja pohjan läheisessä vesikerroksissa on esiintynyt happivajetta.

Turvetuotantoalueen läpi kulkevan Lintuluomankanavan kalastosta ei ole tutkimuksiin perustuvaa tietoa. Mainittavaa kalataloudellista merkitystä kanavalla ei kuitenkaan ole. Kivi- ja Levalammen tekojärven merkitys kalavetenä on paikallisesti erittäin suuri. Tekojärvessä luontaisesti esiintyviä kalalajeja ovat ahven, kiiski, hauki, made ja lahna. Järveen on istutettu myös siikaa, kirjolohta sekä kuhaa. Siikaistutukset ovat onnistuneet hyvin ja kuhaistutukset kohtalaisesti. Kalastuskunta on vuonna 2016 arvioinut Kivi- ja Levalammen tekojärven kokonaissaaliiksi 4700 kg vuodessa. Tärkein saalislaji on hauki. Saaliin käyttöä rajoittavia tekijöitä ovat olleet kalojen korkea elohopeapitoisuus sekä ajoittaiset makuhaitat.

Kuva 1. Pirttinevan turvetuotantoalueen (punainen raja) ja alapuolisten vesistöjen sijainti.

Isonkivennevan turvetuotantoalue sijaitsee Kurikassa noin 6 km Jurvan taajamasta etelään (kuva 2). Hankealueella on ollut turvetuotantoa vuodesta 1999 lähtien. Ympäristöluvan mukainen tuotantopinta-ala on 23,6 ha, mutta nykyinen tuotantoala on n. 10 ha. Kuivatusvedet käsitellään sarkaojarakenteilla, virtausta säätelevillä padoilla, laskeutusaltailla sekä ympärivuotisesti käytössä olevalla kasvillisuuskentällä. Vesienkäsittelyrakenteista kuivatusvedet johdetaan laskuojan kautta Lintuluomaan. Isonkivennevan tuotantovaiheessa keskimääräisten bruttopäästöjen on arvioitu olevan seuraavia: kiintoaine 1036 kg/vuosi, kokonaisfosfori 8 kg/vuosi, kokonaistyyppi 197 kg/vuosi ja COD_{Mn}-arvo 4717 kg/vuosi.

Isonkivenneva sijaitsee Kivi- ja Levälammen tekojärven valuma-alueella (39.005), mutta alueen kuivatusvedet johdetaan Lintuluoma-Tupenluoman, Wacklininjoen ja Närvijoen kautta Närpiönjokeen. Turvetuotantoalueen ja Närvijoen välinen etäisyys on vesistöyhteyden kautta mitattuna noin 11 km. Kaikki Isonkivennevan alapuoliset vesistöt ovat tummavetisiä ja ravinteikkaita.

Lähimpänä turvetuotantoaluetta sijaitsevien pienvesien kalastosta on saatavissa niukasti tietoja. Lintuluoman alaosaan syyskuussa 2022 kahdella kohteella tehdyissä sähkökoekalastuksissa kaloja ei kuitenkaan havaittu. Närvijoen kalastoon kuuluvia lajeja ovat vuosien 2013 - 2022 sähkökalastusten perusteella olleet särki, ahven, hauki, kiiski, taimen ja made.

Kuva 2. Isonkivennevan turvetuotantoalueen (punainen raja) ja alapuolisten vesistöjen sijainti.

4 Esitys kalataloustarkkailusta

Toiminnanharjoittaja esittää, että Pirttineva ja Isonkivennevan kalataloustarkkailut liitetään osaksi Teuvanjoen, Karijoen ja Närpiönjoen valuma-alueilla sijaitsevien yksityisten turvetuottajien kalataloudellista yhteistarkkailua vuodesta 2025 lähtien. Tarkkailu perustuu Pohjanlumme Ky:n laatimaan ja Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen 11.6.2020 päivätyllä päätöksellään 359/5723/2020 hyväksymään ohjelmaan, joka on voimassa toistaiseksi. Nykyistä tarkkailuohjelmaa täydennetään Isonkivennevan ja Pirttinevan koekalastusten sekä kalastustiedustelujen osalta seuraavasti:

Pirttinevan koekalastukset tehdään Nordic-verkkosarjapyynteinä Kivi- ja Levalammen tekojärvellä. Pyyntit tehdään viiden vuoden välein ja seuraava kalastusvuosi on 2027. Tekojärvi muodostaa yhden syvyysvyöhykkeen (< 3,0 m). Suomen ympäristökeskuksen Vemala-kuormitusmallin mukaan vuosijaksolla 2015 – 2024 alle 0,2 % tekojärveen tulevasta ravinne- ja kiintoainekuormituksesta oli peräisin Pirttinevan turvetuotannosta. Toiminnanharjoittajan näkemyksen mukaan tämä tulisi huomioida koekalastuksissa siten, että käytettäisiin pienintä RKTL:n ohjeistuksessa (Olin ym. 2014) mainittua pyyntiponnistusta, joka on kuusi verkkoyötä.

Kalastustiedustelut tehdään kuuden vuoden välein ja ensimmäinen tiedustelu koskee vuotta 2027. Tiedustelussa kerätään tietoja Kivi- ja Levalammen kalastosta, mahdollista kutu- ja pyyntialueista sekä kalastuksesta ja saaliin käytöstä. Kalastustiedustelu tehdään kirjallisena kolmen kontaktikerran kyselynä ja otantana ovat yhteensä 100 satunnaisesti valittua postinumeroalueilla 66300 (Jurva) ja 66350 (Tainuskylä) sijaitsevaa kotitaloutta.

Isonkivennevan koekalastukset tehdään sähkökalastuksina kahdella Lintuluomassa sijaitsevalla kohteella. Kohteet sijoitetaan maastotarkastelun perusteella sähkökalastukseen soveltuville alueille Isonkivennevan suunnasta laskevan ojan liittymän ylä- ja alapuolelle. Sähkökalastukset tehdään kolmen vuoden välein ja seuraava kalastusvuosi on yhteistarkkailuohjelman mukaisesti 2027. **Kalastustiedustelut** tehdään kuuden vuoden välein ja ensimmäinen tiedustelu koskee vuotta 2027. Tiedustelussa kerätään tietoja vesistöjen kalastosta, mahdollista kutu- ja pyyntialueista sekä kalastuksesta ja saaliin käytöstä. Tiedustelualueeseen sisältyvät Lintuluoma-Tupenluoma, Wacklininoja sekä Närviujoessa Wacklininojan liittymän ja Riihiluomanpään kylän välinen jokiosuus. Kalastustiedustelu tehdään kirjallisena kolmen kontaktikerran kyselynä ja otantana ovat 50 satunnaisesti valittua tiedustelualueella sijaitsevaa kotitaloutta.

Seinäjoella 31.1.2025

Harri Hutri
FM, ympäristöasiantuntija
Pohjanlumme Ky